

LATHUND FÖR CHECKLISTA VID RSO-BESÖK

LATHUND TILL CHECKLISTAN VID RSO-BESÖK

Denna lathund är ett hjälpmedel och stöd på vad man kan titta på och göra vid företagsbesök och ska inte tolkas som ett absolut instrument. Kom ihåg att vi genomför RSO-besök tillsammans med företagets representant och representanter från personalen. Inspektioner genomförs av Arbetsmiljöverket, AV.

1. Systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM)

Arbetsgivaren ska systematiskt planera, leda, kontrollera så det uppfyller föreskrivna krav och utreda arbetsskador och fortlöpande undersöka risker i verksamheten.

Åtgärder som inte vidtas omedelbart skall tidsplaneras i handlingsplaner.

Sker kontroll och uppföljning? Psykosociala arbetsmiljön krav/resurser – arbetsbelastning, med i riskbedömningar? Chefers kunskaper i Organisatorisk arbetsmiljö.

AML 3 kap, 2a§, AFS 2023:1

2. Organisatoriskt och social arbetsmiljö (OSA)

OSA skall hanteras som en naturlig del av det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM) vilket innebär att arbetsplatsen skall undersöka, riskbedöma, åtgärda och följa upp dessa faktorer regelbundet.

Arbetsgivaren skall se till chefer och arbetsledare har kunskaper om hur man förebygger och hanterar ohälsosam arbetsbelastning, ohälsosam förläggning av arbetstiden samt kränkande särbehandling.

Arbetsgivaren skall se till att det finns förutsättningar att omsätta dessa kunskaper i praktiken.

AML 3 kap, 2a§, AFS 2023:2

3. Arbetsmiljö- och Arbetstidslagen

AML, AMF och ATL skall finnas tillgängliga på arbetsstället för anställda i bok eller digital form. Arbetstid skall riskbedömas enligt AFS 2023:2 2 kap. Organisatorisk och social arbetsmiljö. OBS Kan avvika i respektive kollektivavtal.

AMF 5§, ATL, AFS 2023:2 3 och 9 kap.

4. AFS föreskrifter, allmänt grundpaket

Grundpaketet AFS och andra relevanta AFS:ar för respektive bransch skall finnas tillgängliga på arbetsstället för alla anställda i bok- eller digital form.

Arbetsmiljöförordningen 5§

5. Introduktion i arbetsmiljöfrågor

Arbetsgivaren bör så tidigt som möjligt introducera arbetstagaren i arbetet. Det gäller särskilt arbetstagare som saknar tidigare erfarenheter av arbetet.

Introduktionen bör ge en uppfattning om arbetstagarens egna arbetsuppgifter och sambandet med andras, hur verksamheten fungerar och vilka risker som finns i verksamheten. Introduktionen bör också beskriva det systematiska arbetsmiljöarbetet, t.ex. vem arbetstagaren skall vända sig till när det gäller arbetsmiljön.

AFS 2023:1 §10

6. Arbetsmiljöutbildningar

Arbetsgivare skall ha relevant kunskap för att uppfylla arbetsmiljökraven, hur man arbetar med hårdplaster eller inte överskrider gränsvärden t.ex. bullernivåer eller vibrationsnivåer m.m. Psykosociala delen (OSA)

AML 3§3, 5§5, AFS 2023:1 §§ 9-10 + flera AFS:ar.

7. Företagshälsovård

Arbetsgivaren skall svara för att den företagshälsovård som arbetsförhållandena kräver finns att tillgå (behovsanalys). FHV:s grundläggande uppgift är förebygga risker för ohälsa, inte bedriva sjukvård. Kontrollera vad som ingår i FHV-avtalet.

AML 3§2c, AFS 2023:1 §15, se LO:s handledning FHV.

8. Övertidsjournal

Övertidsjournal ska föras för jourtid, övertid och mertid. Uttagen komplement kvittas mot övertid ska bokföras ändå.

Arbetstidslagen (dispositiv se kollektivavtal), AFS 2023:2

kap. 9. LO:s Handledning för skyddsombud gällande kontroll av uttag av extra övertid, extra mertid och nödfallsövertid.

9. Rutiner rehab/arbetsanpassning

Arbetsgivaren skall se till att det finns en på lämpligt sätt organiserad arbetsanpassnings och rehabverksamhet.

Gravida och ammande arbetstagare (sanktioner)

[AML 3§2a, 3§3, AFS 2023:2 3§5, 7§8, 7§11](#)

[Socialförsäkringsbalken 29–31§6.](#)

[AV checklista arbetsanpassning/rehab](#)

10. Rutiner för krishantering

Anhöriglista (ICE-lista) skall finnas. Olyckor, tillbud, uppsägningar m.m. En krisplan skall finnas.

[AFS 2023:2 4 kap., ADI 534.](#)

11. Olycksfall, tillbudsrapportering / utredning

Allvarliga olycksfall/ tillbud skall rapporteras till Arbetsmiljöverket. AV:s blankett för intern utredning i företaget. Dokumentation skall finnas.

[AMF §2, AFS 2023:1 §12, ADI 306, 307.](#)

12. Rutiner Arbetsskadeanmälan

Anmälan ska göras både till Försäkringskassan och till AFA (TFA). Digital anmälan eller blanketter finns på respektive hemsida, www.forsakringskassan.se och www.afa.se.

Till AFA har man 10 år på sig att anmäla ett olycksfall/färd olycksfall i arbetet eller till/från arbetet, en arbetssjukdom

10 år räknat från visandedagen, d.v.s. den dag

man märker att allt inte står rätt till. Men vänta inte med anmälan utan anmäl direkt. Det ska även göras en intern arbetsskadeutredning i företaget. Vid godkänt arbetsolycksfall ersätter AFA:s TFA hela inkomstförlusten.

anmalarbetsskada.se, av.se, LAF, [Lag 1976:380 om arbetsskadeförsäkring](#), fk.se, afa.se, [ADI161](#), [AFS 2023:1](#)

13. Ergonomi, arbetsställning, arbetsväxling

Arbetsförhållanden med risk för belastningsskador ska anpassas till människors olika förutsättningar och fysiska förmåga. Förekommer tunga lyft så ska det finnas hjälpmedel som förebygger olycksfall eller ohälsa. Kunskap om ergonomi är viktigt och arbetsrotation är ett sätt att motverka risker vid dålig ergonomi.

[AML 2§§1–5, AFS 2023:10 6 kap., AV:s checklistor KIM1, KIM2. AFS 2023:15 Bilaga 2 Handintensivt arbete](#)

14. Bildskärmsarbete

Vid bildskärmsarbete mer än 1 tim/dag skall arbetstagaren erbjudas synundersökning och om behov av terminalglasögon uppstår, arbetsgivaren står för alla kostnader.

[AFS 2023:11 3§14, ADI 524.](#)

15. Minderåriga

Reglerar minderårigas (under 18 år) arbeten.

[AML 5§§1–5, AFS 2023:2 8 kap., ADI 43](#)

16. Ensamarbete

Om ensamarbete förekommer skall arbetet riskbedömas och den anställda ha regelbunden kontakt. Exempel på åtgärder är regelbunden tillsyn, telefon och larmanordningar.

[AML 3 kap. 2§, AFS 2023:2 6 kap., ADI 252.](#)

17. Personalutrymmen / lokalvård

Det ska finnas utrymmen för förvaring av privata kläder. Kläderna ska kunna förvaras så att de inte smutsas ned eller skadas, och så att risken för stöld motverkas.

Husvagn är inte ett godkänt alternativ som personalbod.

[AML 2§8, AFS 2023:12 §§ 37–39.](#)

18. Arbetslokaler (städrutiner)

Är arbetslokaler lämpliga för verksamheten? Var och en ska hålla sin egen arbetsplats städad, men gemensamma utrymmen kan skötas om av personalen. Om personalen själv ombesörjer städningen skall det finnas schemalagda rutiner.

Exempelvis så avbryter man det ordinarie arbetet tidigare på fredagar för storstädning. Annars så ska städning utföras av särskild anlitad personal.

[AML 2§§3–4,8, AFS 2023:12 §69, AV checklista Städning.](#)

19. Ventilation och klimat

Allmänventilation: Är den godkänd och besiktigad?

Processventilation: Fångas luftföroreningar upp direkt vid källan, t.ex. punktutslug. Arbete i explosionsfarlig miljö (sanktioner)

[AML 2kap. 4§, AFS 2023:10 9 kap. 2023:12](#)

20. Belysning

Lämplig ljusstyrka kräver mätning.

Finns lämplig allmänbelysning och processbelysning?

Finns det rutiner för byte av lysrör och rengöring av armaturer?

AML 2kap 4§, AFS 2023:12 §§ 23–26.

21. Bullerexponering

Finns misstanke om exponering av skadligt buller, skall det göras en riskbedömning av bullret.

Är bullernivåerna över gränsvärdet enligt hänvisning i AFS 2020:1 skall bullerkällan i första hand byggas bort.

Vidare skall lämpliga personliga hörselskydd tillhandahållas av arbetsgivaren.

Arbetstagarna har skyldighet att använda personlig skyddsutrustning.

AML 2kap 4§, AFS 2023:10 2 kap. 2023:12 §§ 31–32

22. Första Hjälpens Utrustning / Ögonsusch

Arbetsgivaren ska tillhandahålla Första Hjälpens utrustning.

Motormanuell skogsarbetare skall ha Första Hjälpens förband med i arbetskläder. Ögonsusch i behållare, kontrollera bäst före datum och en öppnad behållare är direkt förbrukad.

Ögonsusch ska finnas i direkt anslutning till risken.

Ögonspolare som är kopplad till vanliga vattenledningarna ska ha en temperaturreglering så att man inte spolar med iskallt vatten. Det blir väldigt obehagligt efter någon minut. Se till att det finns rutiner att spola ur ledningen någon eller några gånger i månaden. Vatten som kanske legat några år i ledningen närmast duschen är inte bra att få i ögonen vid en skada.

Om det finns ögonspolare av engångstyp, kolla bästföredatum och att den är obruten.

Om verksamheten kräver mer är bara ögonspolare så ska det finnas nöddusch som duschar hela kroppen. Den ska vara konstruerad så att den skadade ska kunna ligga på golvet och ändå nå handtaget eller kedjan till duschen.

AML 2kap 8§, AFS 2023:12 7 kap.

23. Nödutgångar / utrymningsvägar

Nödutgångarna ska vara tydligt uppmärkta. Skyltar ska vara efterlysande så att de syns även i mörker.

Nödutgångar får aldrig vara blockerade. Om nödutgången är blockerad så se till att det rensas omedelbart. Kolla även hur det ser på utsidan av nödutgången.

Regler för utrymning skall finnas med i arbetsgivarens systematiska arbetsmiljöarbete.

AFS 2023:12

24. Brandsläckare och brandövningar

Är brandsläckarna av rätt typ för verksamheten och är de besiktigade senaste året? Naturligtvis får de inte vara blockerade eller svåråtkomliga. Uppskyltade. Personalen måste även veta hur de fungerar utan att behöva läsa bruksanvisningen i ett allvarligt läge. Alla måste veta var återsamlingsplatsen är vid en utrymning och att samtliga stannar på återsamlingsplatsen tills räddningstjänsten har sagt annat. Kolla om det finns en utrymningsplan på företaget.

Hänvisa gärna till Lagen om skydd mot olycka.

MSB SFS 2003:778, AFS 2023:12

25. Skyltar och signaler

Texten på skyltar får inte vara skadad så att den är svårästa.

Signaler ska vara tydliga så att de inte kan misstolkas.

Om det är arbetare som inte kan svenska ordentligt så är arbetsgivaren skyldig att se till så att även de förstår vad som står eller menas.

AFS 2023:10 7 kap., 2023:12 7 kap.

26. Kemiska ämnen / säkerhetsdatablad

Säkerhetsdatablad skall finnas tillgängligt. Förteckning på alla kemiska ämnen. Säkerhetsdatablad skall kunna tas till läkaren. Skyldig att föra förteckning över alla som hanterar farliga produkter.

Vissa kemikalier kräver utbildning, hälsokontroll och tjänstbarhetsintyg (sanktioner)

AFS 2023:10 7–8 kap

27. Ställage

Arbetsgivaren ska ha rutiner för att fortlöpande kontrollera att pallstället inte har förändrats eller skadats så att det finns risk för olyckor.

Finns: påkörningsskydd, balkspärrar, genomskjutnings-skydd, förankring, rasskydd samt maxvikt?

Fristapling får endast ske av stabilt och väl sammanhållet gods.

Risker vid gångtrafik. Stegar, arbetsbockar och ställningar skall ha typkontroll, ställningar skall även ha dokumenterad kunskap (sanktion)

AML 2kap, AFS 2023:9 4§6, 2023:12 §§ 29-31

28. Truckar och laddningsplatser

Personal som kör truck skall ha rätt kompetens och arbetsgivarens tillstånd att köra truck.

Laddningsplatsen ska vara väl ventilerad och utrustad med lämplig skyddsutrustning, ögondusch eller ögonspolare.

Bevaka AFS hygieniska gränsvärden om exponering dieselavgaser i arbetslokaler.

Besiktning och intyg skall finnas vid tillfälliga personlyft (sanktion)

AFS 2023:11 4 och 12 kap.

29. Tryckkärl

Kolla kompressortankarna är regelbundet besiktigade. Alla anläggningar monteringsbesiktigas när de monterats, och sen skall de besiktigas regelbundet.

Man kan ha 1000 som riktmärke.

Om kompressorn har en tank på 50 liter och ett tryck på 10 bar så blir det $50 \times 10 = 500$ och behöver inte besiktigas.

Har tanken en volym på 100 liter och ett tryck på 10 bar kommer tanken upp till 1000 och då är den besiktningspliktig.

AFS 2023:6, 2023:11 9-10 kap.

30. Maskiner

Är alla skydd på rätt plats? Kontrollera nödstoppanordningar.

Finns instruktioner på svenska? Använd GS medlemmars kunskap på respektive maskin.

AML 2kap 5§, AFS 2023:4, 2009:5, AV:s checklista allmän

för maskiner, AV checklista säkra stopp.

31. Elektrisk utrustning

Kolla sladdar som ligger lösa på golvet eller hänger i taket. Kablage som går till kontaktdon har en förmåga att sitta löst efter några års användning.

Elcentraler ska vara stängda och inte blockerade.

Handhållna maskiner har ofta slitna sladdar och kontakter.

AML 2kap 4§ Elsäkerhetsverket, AMM checklista för elsäkerhet.

32. Drag och lyftanordningar

De som använder lyftanordningar, skall ha kunskap och utbildning. Lyftanordningar är besiktningspliktiga om de är gjorda för att lyfta eller dra minst 500 kg.

AML 2kap 5§, AFS 2023:11 11 & 13 kap.

33. Vibrationsexponering/Medicinska kontroll

Exponering vibrationer som överstiger gränsvärden kräver att återkommande läkarundersökning erbjuds.

Hand/armvibrationer finns ökad risk för vibrationsskador av äldre/ slitna maskiner.

Helkroppsvibrationer i truckar, hjullastare och skogsmaskiner ökar med ökad hastighet pga bristfälliga vägar och kuperad skogsmark. Medicinska kontroller kräver återkommande läkarundersökningar. Skall erbjudas vid exponering för vibrationer som överstiger gränsvärdena. Se riskbedömning.

AML 2kap, AFS 2023:10 3 kap. 2023:15, AMM vibrationerchecklista riktad skyddsronnd mot hand-/armvibrationer.

34. Medicinska kontroller (nattarbete, hårdplastarbete, handintensivt arbete)

De som arbetar med hårdplaster/farliga kemikalier skall genomgå utbildning och återkommande läkarundersökningar.

Nattarbetare ska erbjudas läkarundersökningar. Krävs när handintensivt arbete förekommer, se riskbedömning helhet (belastningsergonomi).

AML 2, 4 kap 5§, AFS 2023:10 6 kap., 2023:15

35. Biologiska hälsorisker

Speciellt på sågverk finns det risk för möglexponering. Om det finns angripet virke så ska det hanteras på ett speciellt sätt och sanering ska genomföras efteråt.

Vid manuellt arbete i skogen där det finns fästingar och risk för TBE ska arbetsgivaren hålla med vaccinering.

[AML 2kap](#), [AFS 2023:1 11 kap](#), [2023:12 5 kap.](#), [tbe.se](#)

36. Personlig skyddsutrustning

Om inte risken kan elimineras så ska arbetsgivaren tillhandahålla CE-märkt personlig skyddsutrustning, andningsmask, hörselskydd, skyddsskor, skyddskläder m.m.

Det behövs rutiner för när och hur en skyddshandske skall användas.

[AML 2kap 7§](#), [AFS 2023:11](#)

37. Arbetsmiljön utomhus

Det handlar främst om arbetsplatsens parkeringar, gångvägar, lastplaner, skydd i hörn på byggnader och uppställt material och förebyggande åtgärder vid skogsarbeten.

Arbetsställen där verksamhet bedrivs utomhus skall arbetsgivaren ansvara för olycksförebyggande åtgärder som bra utebelysning, halkbekämpning, hastighetsbegränsningar, varselkläder, och värmande kläder om man utför arbete i stark kyla.

[AML 2kap](#), [AFS 2023:12](#), [regelratt.se](#) (skog)

Observera:

Arbetet ska planläggas och anordnas så att det kan utföras i en sund och säker arbetsmiljö (AML kap2 §2)
RSO - i medlemmarnas tjänst

Förkortningar:

AML = Arbetsmiljölagen

AMF = Arbetsmiljöförordningen

AFS = Föreskrifter från Arbetsmiljöverkets författningssamling.

ATL = Arbetstidslagen

AV = Arbetsmiljöverket

ADI = Arbetsmiljöverkets broschyr.

FHV = Företagshälsovård

Anhöriglista = ICE (In case of emergency).

MSB = Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

LAF = Lag om arbetsskadeförsäkring.

AMM = Arbetsmiljömedicinska kliniker.